

BESZÉDHANGHALLÁSRA ÉPÜLŐ HELYESÍRÁS-FEJLESZTÉS HARMADIK OSZTÁLYBAN

Fazekasné Fenyvesi Margit *, Zentai Gabriella **

** ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Tanulásban*

Akadályozottak Pedagógiája Tanszéki Csoport

*** Békés Megyei Tudásház és Könyvtár*

Kulcsszavak: beszédhanghallás; helyesírás-fejlesztés; készségfejlesztő kísérlet

A helyesírás alapjainak elsajátításához az általános iskola alsó tagozatában a tudatosítás, a gyakorlás és az ellenőrzés didaktikai elemeit alkalmazzák leggyakrabban a tanítók. A hagyományos módszerek nem építenek a beszédhanghallás elsajátítására, pedig a beszédhangok felismerésének, kihallásának fejlettségi szintje feltételezhetően meghatározó a helyesírás tanulása során.

Hipotézisünk szerint a beszédhanghallás készségének fejlesztése nagymértékben hozzásegít a helyesírás minőségének emeléséhez. Előadásunkban egy harmadik osztályban végzett kontrollcsoportos kísérletről számolunk be, melynek célja annak igazolása volt, hogy azoknál a tanulóknál, akiknél a fonológiai tudatosság fejlesztését irányítottan végzik a tanítók, a helyesírás készségének fejlődése is nagyobb mértékű lesz.

A kísérleti csoportba 338, a kontrollcsoportba 147 tanuló tartozott. A tanulók ugyanazt a helyesírástesztet (24 item, Cronbach- α az előméréskor: 0,81, az utóméréskor: 0,83) írták meg az elő- és utómérés idején is. Az előmérés idején a kísérleti és a kontrollcsoport fejlettsége helyesírásból azonos volt, a kísérleti csoport 7%p-os fejlődése szignifikáns, a kontrollcsoport helyesírátlaga 2%p-tal csökkent, a Cohen-féle kísérleti hatásméret 0,40.

Eredményeink alátámasztják a beszédhanghallás fejlesztésén alapuló program hatékonyságát. A leggyakoribb helyesírási hibák egy része összefügg a beszédhanghallás összetevőinek fejlettségi szintjével. Az időtartam észlelése, a beszédhangok tulajdonságainak megkülönböztetése, a tagolás, a szótőállandóság kialakításában a beszédhanghalláson alapuló fejlesztés hatékony segítséget jelenthet. A leggyakrabban használt eszközök, például a másolás, a tollbamondás, az emlékezetből való írás összekapcsolhatók a beszédhanghalló készségre épülő napi tréningekkel, játékokkal.

A kísérlet a 2011/2012. tanévben folytatódik a negyedikes tanulókkal. A kétéves fejlesztés eredményei, reményeink szerint, hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók helyesírásból megfelelő fejlettségi szinten lépjenek a felső tagozatba.

A kutatást az OTKA 83850 támogatta.